Region Stockholm

Regionfullmäktige

	PROTOKOLL 2025-09-16	RS 2025-0079
	Kl. 09:30-20:51	§324

Sammanträde med Regionfullmäktige

Datum för justering av §§303-313, §§318-320 och §322-375: 2025-09-30

Datum för justering av §§314-317, §321: 2025-09-16 (Se separat protokoll)

Mikael Sundesten Ordförande	Fredrik Saweståhl 1:e vice ordförande	Ajda Asgari 2:e vice ordförande

Plats Landstingssalen, Landstingshuset

Detta protokoll är elektroniskt undertecknat.

Sekreterare

Lena Bäcklund

§ 324
Återremitterad Programdirektiv Norra Hagastaden
RS 2025-0162

Inleddes kl. 15:44 och avslutades kl. 16:39.

Sammanfattning

Norra Hagastaden utgör en del av den nya stadsdelen Hagastaden på gränsen mellan Stockholm och Solna. Utvecklingen av Norra Hagastaden är en del av de nationella överenskommelser om Stockholms utveckling som har fastslagits i Sverigeförhandlingen och Stockholmsförhandlingen.

I Budget 2025 för Region Stockholm (RS 2024-0217) uppdras regionstyrelsen att hålla samman Region Stockholms exploateringsprojekt Norra Hagastaden, inklusive frågor om detaljplaner, försäljning och byggnation samt tryggande av den egna verksamhetens lokalbehov i och i närheten av Norra Hagastaden. Utöver exploateringen av Norra Hagastaden ingår även Region Stockholms åtaganden kopplade till utveckling av Östra Hagastaden och Eugeniavägen. Sammantaget utgör de stadsutvecklingsprojektet Norra Hagastaden (Programmet).

Programdirektivet för Norra Hagastaden anger hur regionstyrelsen avser att hålla samman Programmet, och konkretiserar Programmets uppdrag, mål och genomförande samt styr- och organisationsmodell.

Programdirektivet har tagits fram i nära samverkan med fastighets- och servicenämnden genom Locum AB. Locum AB ska vara utförare och genomföra Programmets aktiviteter, medan hälso- och sjukvårdsnämnden, Karolinska Universitetssjukhuset och Stockholms läns sjukvårdsområde ska ge stöd till genomförandet.

Återremiss
Den 10 juni 2025 behandlade regionfullmäktige regionstyrelsens förslag till programdirektiv, och ärendet återremitterades. I motiveringen uttrycker Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna farhågor för att förslaget leder till en ekonomisk förlust för Region Stockholm. Partierna menar att det samtidigt är av vikt att ingångna avtal och överenskommelser hedras, och anger fem åtgärdspunkter för att Programmet inte ska bli en förlustaffär. Fullständig motivering återfinns i regionfullmäktiges protokollsutdrag från den 10 juni 2025.

Med anledning av minoritetsåterremissen har regionledningskontoret utvecklat och förtydligat beskrivningen av förutsättningarna som anges i Programdirektivet Norra Hagastaden.

Beslutsunderlag

1. Regionstyrelsens förslag till beslut
2. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
3. Regionfullmäktiges protokollsutdrag den 10 juni 2025
4. Programdirektiv Norra Hagastaden

I ärendet yttrade sig: Jens Sjöström, Fredrik Wallén, Msciwoj Swigon, Peter Frej, Daniel Adborn, Kristoffer Tamsons, Daniel Källenfors, Carl-Johan Schiller, Magnus Persson, Anna Sehlin och Amelie Tarschys Ingre.

I ordningsfråga yttrade sig: Msciwoj Swigon.

Yrkanden
Bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Bifall till Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas förslag till beslut om återremiss (bilaga).

Bifall till Sverigedemokraternas förslag till beslut om återremiss (bilaga).

Avslag på båda förslagen till beslut om återremiss av Centerpartiet.

Beslutsgång
Förste vice ordföranden frågade om ärendet ska avgöras idag eller om det ska återremitteras och konstaterade att ärendet ska avgöras idag.

Votering begärdes och genomfördes enligt följande propositionsordning. Den som önskade att ärendet avgörs idag röstade ja. Den som önskade återremittera ärendet röstade nej. Efter omröstning konstaterade ordföranden att sammanräkningstablån visade 83 ja-röster och 66 nej-röster. Hur ledamöterna röstade framgår av voteringsbilaga.

Förste vice ordföranden konstaterade att regionfullmäktige hade beslutat att ärendet ska avgöras idag.

Beslut
Regionfullmäktige beslutade följande.

1. Programdirektiv Norra Hagastaden fastställs, i enlighet med bilagan Programdirektiv Norra Hagastaden.

2. Regionstyrelsen uppdras att inrätta ett programkontor för Norra Hagastaden för genomförande av Programdirektiv Norra Hagastaden.

3. Locum AB uppdras att, på regionstyrelsens uppdrag, utföra de aktiviteter som krävs för genomförandet av Programdirektiv Norra Hagastaden.

4. Hälso- och sjukvårdsnämnden, Karolinska Universitetssjukhuset och Stockholms länssjukvårdsområde uppdras att ge nödvändigt stöd till regionstyrelsen, för att möjliggöra genomförandet av Programdirektiv Norra Hagastaden.

5. Att ta fram en tidsatt genomförandeplan för Region Stockholms lokalbehov för hälso- och sjukvården i Karolinska sjukhusområdet ska vara en prioriterad uppgift för Programmet.

6. Fastighets- och servicenämnden uppdras att, i samråd med regionstyrelsen, inleda exploaterings- och försäljningsprocessen för områden i Norra Hagastaden, i enlighet med vad som anges i Programdirektiv Norra Hagastaden.

Deltar inte i beslutet
Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna deltog inte i beslutet om sakfrågan.

Sverigedemokraterna deltog inte i beslutet om sakfrågan.

Reservation
Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas ledamöter reserverade sig till förmån för eget förslag till beslut om återremiss.

Sverigedemokraternas ledamöter reserverade sig till förmån för eget förslag till beslut om återremiss.

Paragrafen är justerad

Skickas till
Fastighets och servicenämnden
Locum AB
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Stockholms läns sjukvårdsområde
Karolinska Universitetssjukhuset

Moderaterna
Kristdemokraterna
Liberalerna

ÅTERREMISS
2025-09-16

RS 2025-0162

Regionfullmäktige
Ärende 59

Återremitterad Programdirektiv Norra Hagastaden

Vi kan inledningsvis konstatera att programdirektivet innehåller förbättringar och förtydliganden från tidigare utskickat förslag. Dock kvarstår vår oro framför allt kopplat till helheten gällande ekonomi och genomförandet.

Det kan också konstateras att det olika typer av exploateringsutgifter och fastighetsinvesteringar som beskrivs i ärendet är mycket svåra att följa kopplat till de beslutade investeringarna i Region Stockholm där objekt har lagts samman och justerats. Det gör att det inte är möjligt att spåra och prioritera enskilda investeringar. Detta är allvarligt då Region Stockholm har drabbats av betydande merkostnader i flera investeringsprojekt de senaste åren.

Enligt den bilaga nedan som har skickats från Socialdemokraterna framgår att det behöver beslutas om betydande investeringsmedel där det saknas knappt 4,4 miljarder kronor. I planprogrammet anger man att det endast finns ett identifierat behov av investeringar om 3,35 miljarder kronor, vilket är en betydande diskrepans. Den initiala förlusten om 0,2 – 2 miljarder kronor har nu utökats med ytterligare fördyringar och ofinansierade kostnader.

Vi ser med oro att tillkommande investeringar riskerar att påverka möjligheten att finansiera tillkommande och befintlig verksamhet. Därutöver så är de facto planprogrammet inte korrekt när det nu uppdagats nya kostnader, vilket gör totalkalkylen ännu sämre. Därför finns det inte heller förutsättningar att ställa sig bakom planprogrammet.

Givet att oppositionen vid upprepade tillfällen erbjudit sig att förhandla om programmet men att det ej hörsammats så kommer en revidering av programmet ske efter ett maktskifte.

Våra initiala utgångspunkter för att säkerställa att markförsäljningarna och utvecklingen i Hagastaden inte blir en förlustaffär och gagnar utvecklingen för Region Stockholm såväl som för Stockholmsregionen ligger fast.

1. <u>God ekonomi ska alltid vara vägledande.</u>

Huvudsyftet med en markförsäljning är att stärka ekonomin genom intäkter. Därför behöver ett omtag göras för att säkra regionens ekonomi med så höga försäljningsintäkter som möjligt samtidigt som exploaterings- och investeringsutgifter ska hållas låga.

2. <u>Kostnadsdrivande förslag ska rensas.</u>

Osäkra och kostnadsdrivande förslag ska tas bort från Region Stockholms planprogram och vara föremål för en separat politisk prioritering.

3. Uppdrag att utreda alternativa lösningar.

Alternativa lösningar behöver utredas. I detta ingår en översyn av hur området kan nyttjas och exploateras för att uppnå ett bättre ekonomiskt resultat. Samt om genomförandet behöver justeras för att uppnå mer förmånliga resultat.

4. Lyssna in marknaden.

För att säkra så goda försäljningsintäkter som möjligt och samtidigt hålla nere exploateringskostnader är det mycket viktigt att ha en tät dialog med presumtiva byggherrar. På så sätt säkras att regionen inte missar goda affärstillfällen eller gör förgävesinvesteringar.

5. Second opinion ska genomföras.

För att bedöma om planprogrammet genomförbarhet samt lönsamhet gynnar regionen som helhet ska en second opinion genomföras.

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar följande:

Ärendet återemitteras för vidare beredning med hänvisning till ovanstående.

Bilaga 1

1. **Investeringar kopplat till Norra Hagastaden FSN Budgetunderlag 2026**

Indikativa investeringsutgifter i vårdfastigheter	**Budget 2025**	**FSN Budget-underlag 2026**	**Fas**	**Kommentar**
Strålkapacitet och bårhus				
Uppförande L9	1200	750	Planering	*Omfördelat investeringsutrymme* från ”Uppförande by L9”, uppgår nu till 750 mnkr (omfattning strålkapacitet) istället för 1 200 mnkr.
NH Bårhuskapacitet Karolinska Solna*	-	450	Behovsanalys	Resterande andel av ”Uppförande by L9”
Anpassa Q-kvarteret för ny verksamhet				
Ungdomens Hus	267	410	Planering	Inflyttning av Ungdomens Hus. Budget 2026 avser en Permanent lösning i stället för en tillfällig lösning som sedan skulle kräva ytterligare medel för en permanent lösning.
KS Utflytt verksamhet maa Ungdomens hus	-	400	Åtgärdsval	Ersättningslokaler för befintlig verksamhet i Q huset.
NH hyresgästanpassning resterande Q-huset*	-	900	Initiera	
NH Byggnad Q till solitär byggnad*	-	200	Behovsanalys	
Övriga investeringar kopplat till frikoppling och				

fastigheter av egen verksamhet				
NH Ny byggnad i kvarter 4 Karolinska Solna*	-	1850	Initiera	Framtida expansionskvarter
NH K verksamheter övr. GKS till annan lokalisering*	-	400	Initiera	
NH Mediaomläggning för resterande strategiska byggnader*	-	500	Initiera	
Totalt	**1 467**	**5 860**		

'* Upptagna som Norra Hagastadens (NH) investeringar i FSN plan och uppgår till 4,3 mnkr.

Region Stockholm

ÅTERREMISS
2025-09-16

RS 2025-0162

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

Regionfullmäktige
59

Återremitterad Programdirektiv Norra Hagastaden

Region Stockholm står inför ett av sina mest omfattande stadsutvecklingsåtaganden i modern tid. Projektet löper över nästan två decennier och innebär åtaganden i mångmiljardklassen. Trots att ärendet redan återremitterats kvarstår centrala oklarheter i beslutsunderlaget.

Ekonomin är fortfarande endast redovisad som preliminär och indikativ. Det saknas en känslighetsanalys som visar hur intäkter och kostnader påverkas om markpriser sjunker, om byggkostnader ökar eller om tidplanen försenas. Att enbart presentera antaganden utan att redovisa variationer och konsekvenser är inte tillräckligt när vi talar om ett projekt av denna storlek.

Riskhanteringen är fortsatt på en principiell nivå. Det framgår att riskanalysen är ett levande underlag som ska utvecklas löpande, men det finns ännu ingen samlad riskplan med kostnadsintervall, ansvariga riskägare och tydliga beslutspunkter. De största riskerna, försenad utflyttning från Karolinska, teknisk frikoppling, överklagade detaljplaner och marknadsutvecklingen är kända, men utan en konkret plan är de inte hanterade.

Vårdens behov är fortfarande oklara. Det sägs att en tidsatt genomförandeplan för vårdlokaler ska tas fram som en prioriterad uppgift, men planen finns inte i dag. Vi vet därmed inte hur omlokaliseringarna ska finansieras eller vilken påverkan projektet får på andra vårdinvesteringar, till exempel inom förlossningsvård, geriatrik och akutsjukvård. Så länge detta inte är klarlagt går det inte att bedöma konsekvenserna för kärnverksamheten.

Försäljningsstrategin är inte heller tillräckligt utvecklad. Visserligen framgår det att slutlig överlåtelse av fastigheter får ske först när detaljplaner och fastighetsbildning vunnit laga kraft. Samtidigt kan försäljningsprocessen inledas innan dess och det saknas tydliga principer för hur skattebetalarnas intressen ska skyddas. Det finns inga bindande krav på oberoende värdering, prisnivåer eller stoppregler om marknaden försvagas.

Sammantaget innebär detta att beslutsunderlaget fortfarande inte uppfyller de krav som måste ställas på ett projekt av denna storlek och betydelse. Det finns varken en fullständig ekonomisk analys, en

konkret riskhantering, en tidsatt plan för vårdens lokaler eller en försäljningsstrategi som ger tillräckliga garantier.

Mot denna bakgrund yrkar Sverigedemokraterna att ärendet återremitteras för komplettering, så att ett fullständigt och tillförlitligt beslutsunderlag kan läggas fram.

59. Återremitterad Programdirektiv Norra Hagastaden RS 2025-0162

Ordförande:	Fredrik Saweståhl (M)
Starttid	2025-09-16 16:38:13
Sluttid	2025-09-16 16:38:55
Ja	83
Nej	66
Avstår	0
Totalt	149

Följande personer har röstat: Ja

Håkan Lindberg (S), Peter Dannqvist (MP), Bror Hellman (S), Solveig Holmgren (S), Yossi Sigal (S), Ylva Skoogsberg (C), Babak Ghorani (V), Cecilia Palme (S), Anna Sehlin (V), Märta Martin-Granlund (C), Mikael Sundesten (S), Andrea Irving Hedlund (MP), Ann Mari Engel (V), Sandra Ivanovic Rubin (MP), Andrea Törnestam (S), Johan M Sanne (V), Karin Fälldin (C), Michaela Haga (C), Christine Lorne (C), Ajda Asgari (MP), Ulf Brändström (V), Robert Johansson (S), Henrik Eriksson (C), Lina El Yafi (V), Marianne Lindell Fjaestad (S), Agneta Åhlund (MP), Erik Persson (S), Magnus Persson (C), Jonas Lindberg (V), Tara Twana (S), Sham so Ali Hassan (V), Hashim Mohamed Jama (V), Hanna Jokio (S), Marit Normasdotter (V), Daniel Carlstedt (S), Alfhild Petrén (S), Staffan Norberg (V), Lisa Rasmussen (V), Naiara Pereira Cunha (MP), Talla Alkurdi (S), Jesper Wiklund (V), Marta Aguirre (V), Lowisa Ivm an Anderzon (S), Bengt Larsson (V), Stefan Wanngård Johansson (S), Erik Sarfors (C), Estanislao Mboro (S), Marianne Berg Ekbom (V), Lisa Karlsson (S), Selomon Keleta (S), Mattias Gökinan (S), Jens Sjöström (S), Björn Häll Kellerm an (V), Elof Hansjons (S), Meeri Wasberg (S), Carina Paulsson Ellert (S), Elisabet Faxelid (V), Mikko Svensson (S), Daniel Larson (S), Mikael Schm idt (C), Lars Bryntesson (S), Maria Åberg (S), Julia Ekedahl (S), Hanna Stym ne-Bratt (S), Henning Larsson (S), Aida Hadžialić (S), Christina Enocson-Mårtensson (S), Ann Bly Lässman (S), Victor Harju (S), Hanna Svensson (S), Sven-Inge Nylund (S), Jam al El Mourabit (S), Linn Svansbo (S), Kerstin Mannerqvist (S), Bengt Ohlsson (S), Arne Närström (S), Märtha Dahlberg (S), Kem o Ceesay (S), Ella Tegsten (S), Lars Frid (S), Ingrid Markström (S), Anders Garstål (S), Alexander Canizarés Dahlström (S),

Följande personer har röstat: Nej

Suzanne Liljegren (L), Christian Isaksson (SD), Mariette de Pourbaix-Lundin (M), Joachim Hagström (SD), Roland Johansson (SD), Tony Björklund (SD), Mario Moya (KD), Rickard Wessman (M), Pär Gustavsson (SD), Cecilia Elving (L), Christer Mattsson (M), Maria Fälth (KD), Maria Kihlström (M), Maria Leissner (L), Ulf Wester (SD), Kristoffer Tamsons (M), Pär Hommerberg (L), Ina Djurestål (M), Daniel Adborn (L), Antonella Pirrone (KD), Tobias Karlsson (SD), Karl Henriksson (KD), Amelie Tarschys Ingre (L), Henrik Lundquist (M), Erika Wing (M), Eva von Wowern (KD), Charlotte Broberg (M), Carl Johan Schiller (KD), Samuel Klippfalk (KD), Mardoukh Ahi (L), Büsra Kocatürk (M), Dag Klackenberg (M), Jesper Svensson (L), Edvin Bernhardsson (KD), Britt-Mari Canhasi (SD), Fredrik Wallén (KD), Msciwoj Swigon (SD), Daniel Dronjak (M), Samuel Stephan (SD), Rune Öhlund (SD), Aram El Khoury (KD), Harry Bouveng (M), Runar Finnman (SD), Tobias Nässén (M), Daniel Källenfors (M), Unni Björnerfors (SD), Ingrid Gunnarsson (SD), Fredrik Saweståhl (M), Peter Frej (M), Isabelle Ankarfjärd Jäger (M), Christian Delhage (SD), Boris von Uexküll (M), Leif Gripestam (M), Susan El Hark (L), Pehr Granfalk (M), Soley Aksöz Lithborn (M), Stephan Andersson (SD), Lars Rådén (M), Dan Engstrand (M), Anna Malm Kelfve (M), Caroline Wallensten (M), Susanne Sjöblom (M), Peter Olsson (M), Johan Skog (M), Lotta Lindblad-Söderman (M), Axel Conradi (M),